

Rapport

Rapport over een klacht over de politiechef van de regionale eenheid Rotterdam.

Datum: 18 december 2013

Rapportnummer: 2013/199

Wat is er gebeurd?

Op 8 juni 2012 raakte verzoeker betrokken bij een verkeersincident met een andere automobilist. Deze automobilist bleek een politieambtenaar te zijn, die onderweg was van zijn werk naar huis. De politieambtenaar heeft verzoeker een bekeuring aangezegd. Verzoeker is van mening dat de politieambtenaar misbruik heeft gemaakt van zijn bevoegdheid door in privé-tijd een bekeuring uit te schrijven in een situatie waarin hijzelf betrokken was. De klacht die verzoeker hierover indiende, werd overeenkomstig het advies van de klachtencommissie door de chef van de regionale politie-eenheid Rotterdam ongegrond verklaard. Verzoeker kon zich hier niet mee verenigen en diende op 13 augustus 2013 een klacht in bij de Nationale ombudsman. Op 9 september 2013 stelde de Nationale ombudsman een onderzoek in naar de klacht van verzoeker.

Klacht

Op 8 juni 2012 vond er een verkeersincident plaats tussen verzoeker en politieambtenaar W., die op dat moment buiten dienst was en niet in uniform gekleed. Verzoeker klaagt erover dat deze politieambtenaar misbruik heeft gemaakt van zijn bevoegdheid, door hem een bekeuring te geven voor een situatie waar deze politieambtenaar persoonlijk bij betrokken was.

Ook klaagt verzoeker erover dat politieambtenaar W. zich onvoldoende heeft gelegitimeerd.

Standpunt verzoeker

Verzoeker en zijn vrouw reden op 8 juni 2012 in de middag op de A4 richting Hellevoetsluis. Op de invoeging naar de A15 werd gewaarschuwd dat er van twee rijbanen werd teruggegaan naar een rijbaan (ritsen). Verzoeker reed op de rechterbaan en vanwege het warme weer en zijn lage snelheid had verzoeker zijn raam open gedaan. Verzoeker ging wat naar links en zag in zijn achteruitkijkspiegel op de linkerbaan drie auto's met een hogere snelheid naderen. Verzoeker had de indruk dat de bestuurders tot aan het verdrijvingsvlak wilden rijden en dan als laatste wilden invoegen, wat doorgaans tot veel irritatie leidt. Alleen deze auto's deden dit en verzoeker had het idee dat de bestuurders elkaar kenden. De eerste auto van de drie auto's voegde in voor de auto die voor verzoeker reed. De auto voor verzoeker moest bijremmen. Verzoeker paste ook zijn snelheid aan. De bestuurder van de tweede auto probeerde zijn voertuig abrupt en zonder richting aan te geven voor de auto van verzoeker te persen, terwijl daar geen auto meer

tussen paste. Verzoeker kon een botsing alleen vermijden door scherp naar rechts te sturen. Verzoeker was bang dat dit verkeerd afliep en zijn vrouw begon te gillen. De tweede auto was op ongeveer 30 centimeter van zijn zijkant en drukte nog steeds door. Impulsief sloeg verzoeker met een vlakke hand op de zijkant van de auto die wilde invoegen, waarop de auto remde en achter de auto van verzoeker en zijn vrouw invoegde. Toen verzoeker in zijn spiegel keek, zag hij dat de bestuurder zwaaide met iets dat op een politiepenning leek en hen naar de kant gebaarde. De vrouw van verzoeker vertrouwde het niet en wilde de politie bellen. Verzoeker is toch naar de vluchtstrook gegaan. De bestuurder (hierna W.) parkeerde achter verzoeker en zijn vrouw en kwam op hen af. Verzoeker deed zijn raam open en W. begon op een schreeuwende manier te praten. Hij zei dat hij van de politie was en het rijbewijs van verzoeker moest hebben. Verzoeker liet hem nauwelijks uitpraten en reageerde eerst op het asociale rijgedrag van W. Verzoeker was over zijn toeren en ook W. was giftig, aldus verzoeker. Er ontstond discussie over de situatie. Verzoeker gaf te kennen dat hij niet geloofde dat W. agent was, vroeg hem om zijn gegevens en gaf aan dit hoe dan ook te melden bij de politie. W. gaf alleen zijn dienstnummer, maar niet zijn naam en het korps waar hij werkte. Nadat W. even naar zijn auto was gelopen overhandigde hij het rijbewijs weer aan verzoeker en zegde hij hem een bekeuring aan. Verzoeker kreeg niets op papier.

Verzoeker en zijn vrouw hebben het gedrag van W. als zeer intimiderend ervaren en waren aangeslagen door het gebeuren. Op 12 juni 2012 heeft verzoeker een klacht ingediend over het optreden van W. Omdat het hun niet duidelijk was waar W. werkzaam was, heeft verzoeker bij diverse instanties zijn klacht ingediend. Toen hij op 15 juni 2012 per post de bekeuring ('het geeltje') had ontvangen, werd het hem duidelijk dat W. bij de politie Rotterdam-Rijnmond (inmiddels de eenheid Rotterdam) werkzaam was. Op het geeltje had W. als verklaring van verzoeker opgenomen: 'Ik vind dit asociaal'.

Tegen de bekeuring die verzoeker later thuis kreeg (voor rechts inhalen waar dat is verboden), heeft hij beroep ingesteld bij de officier van justitie bij de Centrale Verwerkingseenheid van het Openbaar Ministerie (CVOM). In dat kader werd W. gevraagd een aanvullende verklaring af te leggen. Omdat de officier van justitie doorslaggevende betekenis toekende aan de verklaring van de betrokken politieambtenaar werd het beroep op 17 december 2012 ongegrond verklaard. Verzoeker stelde geen beroep in bij de kantonrechter, omdat hij daarvoor te ver moest reizen en hem dit als zelfstandige teveel zou kosten.

Standpunt politiechef

Proces-verbaal van politieambtenaar W.

In het kader van het beroep dat verzoeker instelde tegen de verkeersboete, heeft W. op verzoek van de officier van justitie bij de CVOM op 18 november 2012 een proces-verbaal opgesteld over de gebeurtenis. Voor zover van belang relateerde hij daarin samengevat het volgende. Toen W. op de plaats van het incident reed, zag hij dat het verkeer langzamer ging rijden en ging remmen. Er werd ongeveer 50 kilometer per uur gereden. Na het passeren van het bord 'vanaf hier ritsen' zag W. de voertuigen voor hem invoegen volgens het rits-principe. Om en om gaven de voertuigen op de rechter rijstrook ruimte. Toen W. richting had aangegeven en van rijstrook wilde wisselen, zag W. in zijn spiegel dat het voertuig dat achter hem reed, kennelijk opzettelijk zijn snelheid verhoogde en op korte afstand van zijn voorganger ging rijden en W. rechts inhaalde. Daardoor kon W. niet meer ritsen. In zijn spiegel zag W. dat de bestuurder een klap op het rechter achterraam van zijn auto gaf. W. is afgeremd en achter deze bestuurder ingevoegd. W. liet zijn legitimatie zien en gebaarde verzoeker naar de kant te gaan. Aldaar aangekomen heeft W. zich gelegitimeerd als zijnde politieambtenaar. Verzoeker begon te schreeuwen dat hij het een asociale actie vond. De vrouw in de auto maande de bestuurder zich rustig te houden. Zij vroeg op rustige toon wat er aan de hand was. Daarop kon W. uitleggen dat verzoeker gevaarlijk weggedrag vertoonde door rechts in te halen en vanuit een geopend raam op een auto te slaan. Verder heeft W. uitgelegd wat ritsen inhield en heeft hij verzoeker een bekeuring aangezegd. W. heeft uitgelegd dat verzoeker deze later zou ontvangen, omdat W. geen bonnenboekje bij zich had. Verzoeker reageerde onder stemverheffing dat hij een klacht ging indienen. Daarop heeft W. verzoeker zijn naam en dienstnummer gegeven en verzoeker gemaand zijn weg te vervolgen.

Intern klachtendossier

Tijdens de interne klachtbehandeling heeft politieambtenaar W. verder nog verklaard dat verzoeker telkens naar links stuurde, toen hij werd ingehaald, waardoor verzoeker met zijn voertuig een gedeelte op de linkerbaan reed. W. had het gevoel gehad dat verzoeker hem niet wilde laten ritsen. Hij heeft verzoeker niet afgesneden. W. verklaarde zich te hebben gelegitimeerd met naam en dienstnummer, maar door de opwinding kan het zijn dat dit niet is aangekomen bij verzoeker. De situatie zoals deze door verzoeker was beschreven, klopte niet, voor W. was het een gewone bekeuringssituatie.

De klachtenadviescommissie oordeelde dat W. op professionele wijze zijn taak heeft verricht door verzoeker een boete aan te zeggen waartegen hij in beroep kon gaan. Deze procedure bood verzoeker gelegenheid om de wijze waarop het bewijs was verzameld te toetsen. De ongegrondverklaring van het beroep door de officier van justitie zag de commissie als ondersteuning van haar standpunt. Op grond van de verklaring van W. oordeelde de commissie dat hij zich met naam en dienstnummer heeft gelegitimeerd, waarmee hij heeft gehandeld in overeenstemming met de Ambtsinstructie. De korpsbeheerder nam het advies over en verklaarde beide klachtonderdelen ongegrond.

Aanvullende vragen van de Nationale ombudsman aan W.

Voordat de politiechef om een reactie werd gevraagd op de klacht van verzoeker en het onderzoek van de Nationale ombudsman, zijn politieambtenaar W. in het kader van het onderzoek enkele vragen gesteld over de klacht. Voor zover van belang verklaarde hij samengevat nog het volgende.

W. verklaarde dat hij verzoeker heeft staande gehouden en dat hij daarbij zijn legitimatiebewijs heeft getoond. Dat had hij nog om zijn nek hangen, want hij was onderweg van werk naar huis. W. verklaarde dat hij zijn achternaam heeft genoemd en zijn dienstnummer heeft gegeven. Op enig moment heeft hij ook nog tegen verzoeker gezegd dat verzoeker er niet gek van op moest kijken als hij een melding op grond van artikel 130 Wegenverkeerswet aan zijn broek zou krijgen. Verzoeker was overtuigd van zijn ervaring en goede rijstijl, maar daar was W. het niet mee eens.

W. verklaarde verder dat hij in privésituaties waar hij zelf bij betrokken is niet snel overgaat tot verbaliseren, maar dat hij deze situatie zodanig vond dat hij verzoeker vanuit zijn functie op zijn gedrag wilde aanspreken. W. vond het niet nodig daar een collega bij te halen.

In reactie op het verslag van bevindingen, benadrukte W. onder meer nog dat hij verzoeker staande heeft gehouden gezien het gevaarlijke rijgedrag van verzoeker, en dus uit oogpunt van de verkeersveiligheid. Er was alle aanleiding om gelet op dat gedrag een proces-verbaal op te maken voor het overtreden van artikel 5 van de Wegenverkeerswet. W. heeft echter besloten om verzoeker hier alleen over aan te spreken en hem te verbaliseren voor het links inhalen. W. gaf aan dat er altijd sprake is van een vorm van emotionele betrokkenheid, maar dat hij hier op een professionele manier mee weet om te gaan, zoals dat ook van hem wordt verwacht. Ook gaf W. nog aan dat als verzoeker niet was gestopt op de vluchtstrook, hij de mogelijkheid had gehad om met de meldkamer contact op te nemen zodat er wellicht collega's ter plaatse hadden kunnen komen.

Reactie politiechef op het onderzoek van de Nationale ombudsman

In het kader van het onderzoek werd de politiechef om een reactie op de klacht gevraagd en daarbij te betrekken een eerder rapport van de Nationale ombudsman (No 2008/069). Dat betrof een vergelijkbare situatie, waarin een politieambtenaar in privétijd een bekeuring uitschreef na een verkeersincident. De Nationale ombudsman had het handelen van de politieambtenaar in die situatie afgekeurd.

Voor zover van belang liet de politiechef het volgende weten. Op grond van het toen geldende artikel 7 van de Politiewet 1993 (zie Achtergrond onder I.) mag een politieambtenaar ook na afloop van zijn dienst terwijl hij zich begeeft in het woon-werkverkeer gebruik maken van zijn bevoegdheden. Dit is eveneens bevestigd door de officier van justitie, die het bezwaarschrift van verzoeker ongegrond heeft verklaard.

Met de Nationale ombudsman was de politiechef van mening dat in het algemeen kan worden gesteld dat een politieambtenaar in een dergelijk geval zeer terughoudend dient te zijn met het toepassen van zijn bevoegdheid tot het uitschrijven van een bekeuring. De politiechef constateerde echter kenmerkende verschillen met de situatie die onderwerp is in de zaak No 2008/069. Het cruciale verschil bestond volgens de politiechef uit de omstandigheid dat de politieambtenaar in zaak No 2008/069 de bekeuring uitschreef naar aanleiding van het gedrag van de betrokken persoon na de verkeersovertreding zelf. In het thans onderliggende geval is hier geen sprake van. Politieambtenaar W. heeft aangegeven dat verzoeker gevaarlijk rijgedrag vertoonde, met name door bij passerende auto's opzettelijk iets naar links uit te wijken, door opzettelijk gas bij te geven op het moment dat politieambtenaar W. op voorgeschreven wijze wilde ritsen en vervolgens met zijn arm meerdere malen op de auto van politieambtenaar W. te slaan. W. heeft dit als dusdanig hinderend, gevaarlijk en agressief rijgedrag beoordeeld, dat hij verzoeker hierop wilde aanspreken en hem hiervoor een bekeuring wilde geven. Gezien het bovenstaande constateerde de politiechef dat in dit geval de toepassing van de bevoegdheid zowel rechtmatig als behoorlijk is geweest.

Oordeel Nationale ombudsman

Ten aanzien van de klacht over het misbruik van bevoegdheden

1. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid integer handelt en een bevoegdheid alleen gebruikt voor het doel waarvoor deze is gegeven. Dit betekent onder meer dat een politieambtenaar zijn bevoegdheden die hem uit hoofde van zijn functie toekomen, slechts in zeer bijzondere gevallen mag aanwenden in een privéaangelegenheid.

2. In het rapport No 2008/069 heeft de Nationale ombudsman eerder in een vergelijkbare situatie het volgende overwogen.

2a. "De Nationale ombudsman is van oordeel dat in het algemeen kan worden gesteld dat een politieambtenaar die buiten diensttijd als verkeersdeelnemer betrokken is bij een verkeersincident, zich uiterst terughoudend dient op te stellen ten aanzien van het uitschrijven van een bekeuring over datzelfde verkeersincident. Er is immers in eerste plaats sprake van een privéaangelegenheid. Door vervolgens als politieambtenaar in hetzelfde verkeersincident verbaliserend op te treden, wordt de schijn van partijdigheid gewekt, hetgeen voorkomen dient te worden.

2b. In een dergelijke situatie verdient het de voorkeur om een politieambtenaar, die op dat moment wel in dienst is, maar niet betrokken bij het incident ter plaatse te roepen om de zaak verder af te handelen. Indien er toch niet aan kan worden ontkomen dat een

politieambtenaar in een dergelijke situatie zelf verbaliserend optreedt, dan dient hij hierbij altijd met een open vizier te handelen. Dit houdt in dat de politieambtenaar de betrokkene niet achteraf op kenteken bekeurt, maar ter plaatse het proces-verbaal aan de betrokkene aanzegt en meteen een verklaring van de betrokkene opneemt".

3. Voor de beoordeling van de klacht van verzoeker, merkt de Nationale ombudsman allereerst op dat een politieambtenaar in zijn algemeenheid gerechtigd is om buiten zijn dienst verbaliserend op te treden als hij een overtreding constateert, ook als deze politieambtenaar persoonlijk betrokken is bij de situatie. Het is niet aan de Nationale ombudsman om te beoordelen of een boete in een dergelijk geval terecht is opgelegd, maar aan de rechter (zie o.a. de uitspraak van het gerechtshof Leeuwarden, Achtergrond onder I.). Het is aan de Nationale ombudsman om te beoordelen of W. behoorlijk heeft gehandeld, door verzoeker te bekeuren in een situatie waarin hij persoonlijk betrokken was.

4. In het onderhavige geval is de Nationale ombudsman van oordeel dat politieambtenaar W. niet behoorlijk heeft gehandeld. Uit het feit dat verzoeker W. betichtte van asociaal rijgedrag had W. kunnen opmaken dat verzoeker van mening was dat niet hijzelf maar W. zich schuldig maakte aan een verkeersovertreding. Door een verbaal uit te schrijven trok W. het gelijk naar zijn kant, terwijl verzoeker die mogelijkheid niet had en een hele andere beleving had aan het incident. Door aldus te handelen wekte W. minst genomen de schijn van partijdigheid. Als W. wilde dat verzoeker een verbaal zou krijgen voor de door hem geconstateerde overtreding, had hij er beter aan gedaan een collega ter plaatse te roepen. Deze had het verhaal van beide partijen kunnen aanhoren en als meer objectieve partij kunnen beslissen om al dan niet een verbaal aan verzoeker of zelfs W. op te leggen. Als W. het te omslachtig vond om een collega ter plaatse te roepen, had hij van het opleggen van een verbaal af moeten zien. De klacht is dan ook gegrond. Dat W. verzoeker niet achteraf, (zoals het geval was bij No 2008/069), maar ter plaatse een bekeuring heeft aangezegd en nog wel een korte verklaring van verzoeker heeft opgenomen, doet daar niet aan af. Het feit dat W. verzoeker min of meer heeft bedreigd dat hij ook een melding op grond van artikel 130 Wegenverkeerswet had kunnen doen, heeft de Nationale ombudsman verontrust. Een dergelijke melding zou, gelet op de vergaande consequenties, zeker misbruik van bevoegdheid hebben opgeleverd.

De onderzocht gedraging is niet behoorlijk.

Ten aanzien van de klacht over het onvoldoende legitimeren

6. In artikel 2 van de Ambtsinstructie voor de politie staat dat een politieambtenaar zich ongevraagd legitimeert met het legitimatiebewijs dat aan hem is verstrekt, bij optreden in burgerkleding (zie Achtergrond, onder III.).

7. Of W. zich conform de Ambtsinstructie heeft gelegitimeerd, is lastig te achterhalen. De lezingen staan op dat punt tegenover elkaar. W. verklaarde dat hij zijn legitimatiebewijs heeft getoond en zijn naam en dienstnummer heeft gegeven. Gezien het feit dat W. zijn legitimatiebewijs om zijn nek had hangen, hij dit heeft getoond om verzoeker naar de vluchtstrook te dirigeren en verzoeker dit ook heeft bevestigd, is het niet ondenkbeeldig dat W. zijn legitimatiebewijs daadwerkelijk ook heeft gebruikt bij de staandehouding en ook zijn naam heeft genoemd. Verzoeker ontkent dit echter en stelt dat W. alleen zijn dienstnummer heeft gegeven. Uit het feit dat verzoeker naar diverse politieonderdelen zijn klacht heeft gestuurd, omdat hij alleen het dienstnummer van W. wist, kan weer worden afgeleid dat hij inderdaad alleen over het dienstnummer van W. beschikte. Evengoed kan het zijn dat W. zijn naam wel heeft genoemd, maar dat dit niet bij verzoeker is overgekomen. Al met al valt niet vast te stellen of W. zich correct heeft gelegitimeerd. De Nationale ombudsman vindt de ene verklaring niet aannemelijker dan de andere en onthoudt zich dan ook van een oordeel.

Conclusie

De klacht over misbruik van bevoegdheden is gegrond, vanwege strijd met het vereiste van integer handelen.

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel over de klacht over het onvoldoende legitimeren.

Achtergrond

Gerechtshof Leeuwarden 10 april 2009, LJN: BJ4967

Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

Artikel 2

De ambtenaar legitimeert zich met het legitimatiebewijs dat aan hem is verstrekt:

- a. bij optreden in burgerkleding ongevraagd, tenzij bijzondere omstandigheden dit onmogelijk maken, en
- b. bij optreden in uniform, op verzoek daartoe.